

Częstochowa, 27 maja 2026 r.

Prof. dr hab. Bogusław Przywora
Katedra Prawa Ustrojowego i Porównawczego
Uniwersytet Jana Długosza w Częstochowie

**Recenzja rozprawy doktorskiej Pana mgra Marka Goli,
pt. „Decyzje Rady Polityki Pieniężnej a gospodarka Polski w latach 1998 – 2022. Analiza
wpływu oraz możliwego upolitycznienia procesu decyzyjnego”, przygotowanej pod
kierunkiem naukowym Pana dra hab. Krzysztofa Urbaniaka, prof. UAM,
Uniwersytet Adama Mickiewicza w Poznaniu,
Wydział Nauk Politycznych i Dziennikarstwa, Poznań 2026, ss. 262.**

I. Wymogi formalno – prawne

Dziękując Radzie Naukowej Dyscyplin: nauki o polityce i administracji oraz nauki o komunikacji społecznej i mediach Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu za powołanie mnie na recenzenta rozprawy doktorskiej Pana mgra Marka Goli, pt. „Decyzje Rady Polityki Pieniężnej a gospodarka Polski w latach 1998 – 2022. Analiza wpływu oraz możliwego upolitycznienia procesu decyzyjnego” (przygotowanej pod kierunkiem naukowym Pana dra hab. Krzysztofa Urbaniaka, prof. UAM), niniejszym przedstawiam recenzję dotyczącą spełnienia przez wskazanego wyżej Autora rozprawy doktorskiej wymagań określonych w art. 187 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, w świetle którego rozprawa doktorska „prezentuje ogólną wiedzę teoretyczną kandydata w dyscyplinie albo dyscyplinach oraz umiejętność samodzielnego prowadzenia pracy naukowej lub artystycznej” (ust. 1), a jej przedmiotem „jest oryginalne rozwiązanie problemu naukowego, oryginalne rozwiązanie w zakresie zastosowania wyników własnych badań naukowych w sferze gospodarczej lub społecznej albo oryginalne dokonanie artystyczne” (ust. 2).

II. Uwagi wstępne

1. Doktorant tematem rozprawy uczynił ważny organ konstytucyjny – Radę Polityki Pieniężnej (dalej także: RPP). Autor podjął się analizy decyzji Rady Polityki Pieniężnej w kontekście gospodarki Polski w latach 1998-2022 pod kątem wpływu oraz możliwego upolitycznienia procesu decyzyjnego. Docenić należy oryginalność analizowanego zagadnienia, wymagającego od Autora różnorodnego instrumentarium: z jednej strony umiejętności analizy konstytucyjnoprawnej, z drugiej analizy procesów politycznych i gospodarczych. Doktorant zwrócił uwagę – w części wstępnej pracy – na kilka przesłanek przemawiających za zasadnością pogłębienia tej sfery. Za uzasadniony uznaje wskazany przez Doktoranta okres rozważań 1998-2022, tj. pełnego funkcjonowania Rady Polityki Pieniężnej po wejściu w życie Konstytucji RP z 1997 r. i ustawy o Narodowym Banku Polskim z 29 sierpnia 1997 r. Jest to szczególny czas dla ustrojowego, politycznego i gospodarczego kształtowania się państwa polskiego. To czas od etapu budowania modelu bankowości centralnej, aż po etap rozwoju państwa polskiego, a w jego ramach – modelu społecznej gospodarki rynkowej i konsekwencji z tym związanych. W tych ramach czasowych mieszczą się ważne dla Polski etapy transformacji: ustrojowej, politycznej i gospodarczej, w szczególności przygotowania Polski do wejścia w struktury Unii Europejskiej i jej funkcjonowania w ramach UE, w tym dostosowywania się do wymogów. Polska – jak i inne państwa – na przełomie wskazanych lat przechodziła wiele kryzysów politycznych i gospodarczych (w tym zwłaszcza pandemii COVID-19, problemu inflacji, czy wojny w Ukrainie w 2022 r.). Wskazany okres ma istotne znaczenie z ustrojowego punktu widzenia w kontekście realizacji zasady niezależności banku centralnego, czy też relacji pomiędzy: Narodowym Bankiem Polski (dalej także: NBP) a innymi organami, w tym zwłaszcza Radą Ministrów czy Sejmem (s. 4-5).
2. Na tle przemian ustrojowych, politycznych oraz gospodarczych interesująco rysuje się główny problem badawczy rozprawy doktorskiej: „ustalenie, czy i w jakim zakresie decyzje Rady Polityki Pieniężnej wpływały na podstawowe procesy gospodarcze w Polsce w latach 1998-2022 oraz czy w analizowanym okresie można stwierdzić występowanie przesłanek wskazujących na możliwe oddziaływanie czynnika politycznego na proces decyzyjny RPP” (s. 6). Celem głównym pracy było „zbadać relacji między decyzjami Rady Polityki Pieniężnej a przebiegiem kluczowych procesów

gospodarczych w Polsce w latach 1998-2022”, a uzupełniając „ustalenie, czy w praktyce działania RPP można zidentyfikować przesłanki wskazujące na możliwe oddziaływanie czynnika politycznego na proces decyzyjny oraz czy oddziaływanie to miało znaczenie dla gospodarczych skutków podejmowanych decyzji” (s. 7).

Doktorant postawił interesujące pytania badawcze:

- 1) „w jakim stopniu decyzje Rady Polityki Pieniężnej dotyczące stóp procentowych, rezerwy obowiązkowej, operacji otwartego rynku i komunikacji banku centralnego oddziaływały na inflację, koszt kredytu, kurs walutowy, poziom aktywności gospodarczej oraz wybrane wskaźniki makroekonomiczne?”;
- 2) „czy decyzje Rady Polityki Pieniężnej były podejmowane w sposób zgodny z deklarowaną strategią polityki pieniężnej oraz z danymi makroekonomicznymi dostępnymi w chwili ich podejmowania?”;
- 3) „czy można wskazać związek między składem personalnym Rady Polityki Pieniężnej, trybem powoływania jej członków, wzorcami głosowań i decyzjami wywołującymi istotne skutki gospodarcze?”;
- 4) „czy w okresach napięć politycznych, kampanii wyborczych, zmian układu rządowego lub głębokich kryzysów gospodarczych pojawiały się przesłanki wskazujące na wzrost ryzyka politycznego oddziaływania na działalność RPP? – jakie znaczenie dla funkcjonowania RPP miały relacje między Prezesem NBP, członkami Rady, rządem oraz szerszym otoczeniem politycznym i medialnym?” (s. 7-8).

Pytania badawcze skłoniły Doktoranta do postawienia hipotez badawczych. Hipoteza główna: „decyzje Rady Polityki Pieniężnej w latach 1998–2022 stanowiły istotny instrument polityki gospodarczej państwa, a ich gospodarcze skutki oraz podatność na czynnik polityczny były zróżnicowane w zależności od konfiguracji instytucjonalnej, składu personalnego RPP, relacji z rządem oraz przebiegu sytuacji makroekonomicznej”, natomiast hipotezy szczegółowe:

- 1) „decyzje RPP wywierały istotny wpływ na podstawowe procesy gospodarcze w Polsce, jednak wpływ ten miał charakter pośredni, zróżnicowany i opóźniony, zależny od mechanizmów transmisji polityki pieniężnej”;
- 2) „stopień podatności procesu decyzyjnego RPP na oddziaływanie czynnika politycznego nie był stały w całym badanym okresie, lecz zmieniał się wraz z układem nominacyjnym w Radzie, pozycją Prezesa NBP oraz natężeniem sporów politycznych”;
- 3) „ryzyko politycznego oddziaływania na decyzje RPP było wyższe w okresach silnej

polaryzacji politycznej, kampanii wyborczych oraz kryzysów gospodarczych, gdy zwiększała się presja na krótkookresowe łagodzenie kosztów gospodarczych”;

- 4) „sama zgodność decyzji RPP z oczekiwaniami rządu nie stanowi jeszcze dowodu upolitycznienia; o możliwości takiego oddziaływania można mówić dopiero przy współwystępowaniu dodatkowych przesłanek, takich jak trwały wzorzec głosowań, rozbieżność między decyzjami a deklarowaną strategią polityki pieniężnej i ponadprzeciętna wrażliwość na otoczenie polityczne; – z perspektywy politologicznej napięcie między autonomią banku centralnego a logiką polityki państwa stanowi stałą cechą funkcjonowania RPP, lecz jego natężenie i praktyczne skutki były różne w poszczególnych kadencjach” (s. 8-9).

Powyższe ustalenia skłaniają do refleksji, czy w analizowanym przypadku mamy do czynienia z hipotezami czy z tezami? Słowo teza (oznacza twierdzić) to stanowisko, które należy uzasadnić, a hipoteza (oznacza założenie, na którym buduje się dalszy wywód). Wprawdzie hipoteza i teza pozostają ze sobą związane, jednakże nie są tożsame. Różnią się stopniem pewności. W przypadku hipotezy mówimy o przewidywaniu, prognozowaniu (założeniu), które wymaga potwierdzenia. W odróżnieniu teza to twierdzenie, którego się broni. W recenzowanej pracy mamy do czynienia z twierdzeniami (tezami), których ich autor bronił. Tym bardziej, że dotyczą one czasu już minionego. W razie rozważania publikacji rozprawy należy dokonać korekty.

Niezależnie od powyższego uznaję, że realizacja tak ambitnych założeń wymagała od Doktoranta wykorzystania wielu metod badawczych (s. 9). Już pobieżna analiza rozprawy dostarcza podstaw do twierdzenia, że praca ma charakter interdyscyplinarny. Jej zasadnicza perspektywa pozostaje w obszarze rozważań właściwych dla dyscypliny nauki o polityce i administracji. Doktorant wykorzystał zwłaszcza: a) analizę instytucjonalną, b) analizę polityk publicznych, c) podejście historyczno-porównawcze oraz 4) analizę procesu decyzyjnego. Pomocnicze znaczenie miała metoda dogmatycznoprawna oraz narzędzia właściwe dla nauk ekonomicznych. Doktorant za pomocą analizy dogmatycznej dokonał egzegezy unormowań dotyczących pozycji ustrojowej Narodowego Banku Polskiego i Rady Polityki Pieniężnej, natomiast przy wykorzystaniu analizy ekonomicznej ocenił skutki decyzji dla przebiegu procesów makroekonomicznych. Analiza politologiczna umożliwiła w szczególności badanie relacji między instytucjami oraz oddziaływanie czynnika politycznego. Doktorant wykorzystał także metody socjologiczno-prawne analizując okresy przewodnictwa w Radzie Polityki Pieniężnej, wyników głosowań, założenia polityki pieniężnej, komunikaty Narodowego Banku

Polskiego, dane dotyczące inflacji, wzrostu gospodarczego, bezrobocia, rezerwy obowiązkowej, kursu walutowego oraz kluczowych decyzji w sprawie stóp procentowych. Doktorant wykorzystał: akty normatywne, dokumenty NBP i RPP, oficjalne dane statystyczne, raporty inflacyjne, sprawozdania z realizacji polityki pieniężnej, literaturę naukową, opracowania eksperckie oraz materiały pomocnicze dotyczące składu personalnego RPP i przebiegu debat publicznych wokół polityki pieniężnej (s. 9).

III. Analiza rozprawy doktorskiej od strony merytorycznej

1. Rozprawa doktorska składa się z 4 rozdziałów, poprzedzonych wprowadzeniem i zwieńczonych zakończeniem. Już analiza *prima facie* pozwala na wniosek, że praca doktorska stanowi wartościowe ustrojowo-polityczne studium poświęcone Radzie Polityki Pieniężnej. Co warte odnotowania, każdy rozdział pracy kończy się podsumowaniem, co z punktu widzenia transparentności wyводу, ale także wniosków końcowych i rozwiązania głównego problemu pracy należy pozytywnie ocenić. W ramach polemiki naukowej jednak nasuwają się szczegółowe uwagi, o czym w dalszej części przedmiotowej recenzji.
2. Pierwsza kwestia dotyczy sformułowania tytułu pracy w odniesieniu do jej treści. Ma to podstawowe znaczenie. W analizowanej rozprawie tytuł w pełni odzwierciedla jej treść. Poszczególne rozdziały pracy ukształtowane zostały w kontekście rozwiązania problemów badawczych.
3. Kolejna kwestia, to ustalenie zakresu przedmiotowego i podmiotowego badań. Z tytułu wynika, czy Autor zawęził rozważania do Polski. W badaniach właściwych dla nauk o polityce i administracji wartość dodaną stanowią uwagi porównawcze. W odniesieniu do recenzowanej rozprawy uwagi porównawcze odnaleźć można w części wprowadzającej (pkt. 1.2. Główne Banki Centralne). Warto byłoby tę część pracy rozbudować, szczególnie o odpowiednie uźródłowienie w literaturze zagranicznej.
4. Doktorant, w uwagach wprowadzających, odnotował przedstawicieli polskiej/obcej doktryny, którzy zajmowali się problematyką dotyczącą Rady Polityki Pieniężnej. Zabieg ten uznaję za poprawny i podkreślający transparentność wyводу, także w perspektywie przedstawienia czytelnikowi problemów stanowiących oś pracy.

Rozdział pierwszy ma charakter wprowadzający. Dotyczył podstawowych zagadnień na potrzeby rozważań dotyczących decyzji Rady Polityki Pieniężnej oraz ich wpływu na gospodarkę Polski. Zgodzić należy się z wnioskami Doktoranta, w tym ze stwierdzeniem, że roli banku centralnego nie można sprowadzać tylko do instytucji technicznej regulującej podaż pieniądza, ale jest „organem odpowiedzialnym za utrzymanie stabilności cen, współtworzenie warunków stabilności finansowej oraz oddziaływanie na gospodarkę za pośrednictwem złożonych mechanizmów transmisji polityki pieniężnej” (s. 39). Warto odnotowania jest także stanowisko doktoranta: „analiza niezależności banku centralnego wskazuje, że skuteczność polityki pieniężnej zależy nie tylko od formalnych kompetencji, lecz również od rzeczywistej autonomii funkcjonalnej, personalnej i finansowej” (s. 40).

Rozdział drugi – miał co do zasady – deskryptywny charakter. Poświęcony został konstytucyjnemu organowi - Narodowemu Bankowi Polskiemu, podstawom jego działania, organizacji, trybowi powoływania organów. Jest on poprawny konstrukcyjnie i ukierunkowany na dostarczenie czytelnikowi podstaw konstytucyjnoprawnych i ekonomicznych, umożliwiających ocenę decyzji Rady Polityki Pieniężnej oraz możliwość oddziaływania na nie czynnika politycznego. Autor przedstawił podstawowe zagadnienia w tym zakresie: cele i funkcje banku centralnego w Polsce oraz zestawiał je z polityką gospodarczą rządu. W pewnym stopniu – co wartościowe – rozważania dotyczą celów i wyzwań NBP w świetle członkostwa Polski w Unii Europejskiej. Część rozdziału dotyczy teoretycznych i praktycznych kwestii w obszarze polityki pieniężnej, m.in.: zagadnienia stabilności finansowej, ilościowej teorii pieniądza, a także inflacji, oraz mechanizmu transmisji stopy procentowej (74-75).

Rozdział III dotyczył polityki pieniężnej w Polsce, jako podstawowego kontekstu instytucjonalnego oraz ekonomicznego dla analizy decyzji Rady Polityki Pieniężnej. Ta część jest bardziej deskryptywna niż problemowa. Można jednak dostrzec jej walory, jako materiału porządkującego aparat pojęciowy, konieczny do badania decyzji RPP w latach 1998–2022. Wypływa z tej części pracy wnioski, że działania Rady Polityki Pieniężnej nie mogą ograniczać się do prostego opisu zmian stóp procentowych, ale konieczne jest uwzględnienie szerszego spojrzenia, a zwłaszcza kwestii: niezależności banku centralnego, strategii polityki pieniężnej, doboru instrumentów oddziaływania oraz warunków transmisji impulsów monetarnych do gospodarki realnej. W tym kontekście podstawowe znaczenie ma przedstawienie przez Doktoranta niezależności Narodowego Banku Polskiego oraz relacji pomiędzy autonomią

banku centralnego a oczekiwaniami organów władzy publicznej. Tu rodzi się refleksja, w jaki sposób można wytyczyć granice niezależności NBP?

Istotnym elementem rozdziału było przedstawienie strategii bezpośredniego celu inflacyjnego, standardowych i niestandardowych instrumentów polityki pieniężnej oraz mechanizmu transmisji stopy procentowej. Pozwala to przyjąć bardziej precyzyjne kryteria oceny późniejszych decyzji RPP, w szczególności ich zgodności z deklarowaną strategią, terminowości reakcji oraz adekwatności do zmieniających się warunków makroekonomicznych (s. 113-114).

Doktorant w rozdziale czwartym ulokował analizę porównawczą decyzji Rady Polityki Pieniężnej w latach 1998-2022. Doktorant zastosował w analizie kryteria: 1) zgodności z deklarowaną strategią polityki pieniężnej oraz celem inflacyjnym, 2) terminowości reakcji na zmiany warunków makroekonomicznych, 3) adekwatności doboru instrumentów oraz 4) relacji między układem głosowań w Radzie a otoczeniem politycznym (s. 115). Z analizy wypływają wartościowe wnioski.

Po pierwsze, zdaniem Doktoranta decyzje polityki pieniężnej należy oceniać z perspektywy dwóch poziomów: ekonomicznego (zgodności z celem inflacyjnym oraz sytuacją makroekonomiczną) oraz instytucjonalnego (odnosząc do miejsca RPP w strukturze państwa, układu większości w Radzie, relacji z Radą Ministrów oraz granic autonomii banku centralnego).

Po drugie, wedle Doktoranta: „Analiza kolejnych kadencji Rady Polityki Pieniężnej pokazuje, że wpływ decyzji RPP na gospodarkę Polski był zróżnicowany zarówno pod względem skali, jak i mechanizmu oddziaływania” (s. 232). W pierwszych latach aktywności RPP kluczowe znaczenie miały problemy transformacyjne, a kwestie sporne oscylowały zwłaszcza wokół modelu polityki pieniężnej oraz relacji między stabilizacją cen a kosztami wzrostu gospodarczego. Wartością tej części pracy jest umiejętne odniesienie przez Doktoranta tych kwestii do poszczególnych kadencji prezesów NBP: Leszka Balcerowicza, Sławomira Skrzypka, Marka Belki, Adama Glapińskiego. Jest to wartościowy przykład wnioskowania Doktoranta.

W części końcowej Doktorant sformułował wniosek, że: „Lata 2016-2019 tworzyły warunki dla stabilnej polityki stóp procentowych, rok 2020 uzasadniał zastosowanie instrumentów nadzwyczajnych, lecz dopiero lata 2021-2022 przyniosły kumulację przesłanek pozwalających najpełniej rozważać możliwość oddziaływania czynnika politycznego na proces decyzyjny” (s. 232). W konsekwencji, zdaniem Doktoranta, „decyzje RPP w latach 1998-2022

wywierały istotny wpływ na inflację, wzrost gospodarczy, bezrobocie, kurs walutowy i warunki finansowania w gospodarce, ale siła przesłanek możliwego oddziaływania czynnika politycznego nie była jednakowa w całym badanym okresie. Najslabiej ujawniała się ona w fazie transformacyjnej i w okresach większej równowagi makroekonomicznej, najsilniej natomiast wówczas, gdy stabilny układ większości w Radzie współwystępował z decyzjami opóźnionymi wobec danych inflacyjnych i projekcji” (s. 233).

5. Ważnym elementem pracy są wnioski końcowe. W pierwszej kolejności dobrą praktyką jest w podsumowaniu rozprawy doktorskiej odnieść się do wszystkich tez/hipotez/pytań pracy.

Z analizy Doktoranta wynika, że decyzje RPP wywierały „istotny wpływ na gospodarkę Polski”, a zwłaszcza „na inflację, koszt pieniądza, warunki finansowania gospodarstw domowych i przedsiębiorstw, tempo wzrostu gospodarczego, poziom bezrobocia, rynek kredytowy oraz kurs walutowy” (s. 233). Doktorant zwrócił uwagę na „mechanizm transmisji polityki pieniężnej” oraz znaczenie czynników: „polityka fiskalna, sytuacja międzynarodowa, zmiany cen surowców, globalne kryzysy finansowe czy szoki podażowe” (s. 242). Stąd Doktorant słusznie stwierdził, że „decyzje RPP należy traktować jako decyzje publiczne o realnych konsekwencjach społeczno-gospodarczych” (s. 242).

Odnośnie odpowiedzi na pierwsze z pytań, zgodzić należy się ze stanowiskiem Doktoranta, że „polityka pieniężna, mimo formalnej autonomii banku centralnego, pozostaje częścią szerszego systemu działań państwa wobec gospodarki. Nie jest ona jednak prostym instrumentem w rękach rządu, lecz segmentem polityki publicznej realizowanym przez instytucję wyposażoną w szczególny status ustrojowy i szczególny zakres niezależności” (s. 242). Autor zasadnie dostrzegł podwójność ról, „z jednej strony osadzenie w strukturze państwa”, a z drugiej – „instytucjonalną autonomię” uznając je za „jedną z najważniejszych cech polityki pieniężnej jako przedmiotu analizy politologicznej” (s. 242).

Doktorant – w zakresie drugiego pytania badawczego, dotyczącego rzeczywistego zakresu niezależności Narodowego Banku Polskiego i Rady Polityki Pieniężnej – stwierdził, że „formalne gwarancje niezależności NBP i RPP były w badanym okresie silne, zwłaszcza w wymiarze konstytucyjnym i ustawowym. (...) Nie oznaczało to jednak pełnej i niezmiennej autonomii faktycznej. Ta ostatnia zależała od konstrukcji organów NBP, pozycji Prezesa NBP, układu większości w Radzie, relacji pomiędzy członkami RPP a rządem, a także od ogólnego klimatu politycznego i sposobu komunikowania decyzji publicznych” (s. 243). Na tej podstawie Autor zasadnie wyprowadził wniosek, że „niezależność NBP i RPP miała charakter

dynamiczny: była silnie zakorzeniona normatywnie, lecz w praktyce podlegała napięciom i próbom oddziaływania wynikającym z logiki polityki państwa” (s. 243).

Zadawałające są wnioski Doktoranta w zakresie pytania o wpływ składu RPP oraz pozycji kolejnych Prezesów NBP na przebieg procesu decyzyjnego. Zgodzić należy się ze stanowiskiem, że „układ personalny i nominacyjny miał realne znaczenie dla sposobu podejmowania decyzji. Nie oznacza to, że sama polityczna legitymacja organów powołujących członków Rady przesądzała o ich zachowaniu ani, że każdy spór wewnątrz RPP był przejawem upolitycznienia” (s. 243). Jego zdaniem „układ większości w Radzie, relacja między przewodniczącym a pozostałymi członkami oraz powtarzalność określonych bloków głosowań mogły wzmacniać albo osłabiać realną autonomię procesu decyzyjnego. Z perspektywy politologicznej oznacza to, że skład RPP powinien być traktowany jako element instytucjonalnego kontekstu decyzji monetarnych, a nie wyłącznie jako techniczny skład organu” (s. 243). Warte podkreślenia, że Doktorant odniósł to wnioskowanie do poszczególnych kadencji prezesów NBP: Hanny Gronkiewicz-Waltz, Leszka Balcerowicza, Sławomira Skrzypka, Marka Belki, Adama Głapińskiego.

Doktorant odniósł się do tej pracy. Zgadzam się ze stwierdzeniami Doktoranta: „polityka pieniężna powinna być badana jako segment polityki gospodarczej państwa, a nie wyłącznie jako techniczny obszar ekonomii monetarnej” oraz, że „formalna niezależność NBP i RPP nie eliminuje napięć politycznych i nie wyklucza oddziaływania czynnika politycznego na proces decyzyjny, choć zakres tego oddziaływania był zróżnicowany w czasie” (s. 245). Natomiast jako dość oczywiste uznaję stwierdzenie o realnym znaczeniu składu RPP, pozycji Prezesa NBP oraz układu większości w Radzie dla sposobu podejmowania decyzji, jak też twierdzenie o istotnym wpływie decyzji RPP na gospodarkę Polski. Interesująca jest za to argumentacja, że „wpływu tego nie można interpretować w sposób prosty i jednoczynnikowy, gdyż współkształtowały go również inne komponenty polityki państwa oraz czynniki zewnętrzne” (s. 245). Wysoce trudnym do wykazania jest twierdzenie o możliwym upolitycznieniu decyzji RPP. Zgadzam się z Doktorantem, że przeprowadzone badanie nie dało „podstaw do uznania, że zjawisko to miało jednolity i trwały charakter w całym okresie 1998–2022, ale pozwala stwierdzić, że w niektórych fazach, szczególnie w końcowej części badanego okresu, przesłanki takiego oddziaływania były wyraźnie silniejsze” (s. 245).

W konsekwencji Doktorant stwierdził: „polityka pieniężna w Polsce w latach 1998–2022 była obszarem, w którym państwo oddziaływało na gospodarkę za pośrednictwem

instytucji formalnie autonomicznej, lecz niepozostającej poza systemem politycznym. To właśnie ta podwójna natura polityki pieniężnej - ekonomiczna w instrumentach i skutkach, a zarazem instytucjonalno-polityczna w sposobie jej prowadzenia - stanowi najważniejszy rezultat przeprowadzonych badań” (s. 246). Analizując decyzje Rady Polityki Pieniężnej – na co zwrócił uwagę Doktorant – konieczne pozostaje odniesienie materii ekonomicznej do polityki państwa. Podejmując problem upolitycznienia decyzji RPP konieczne jest uwzględnienie szerszego otoczenia gospodarczego, w tym w szczególności danych makroekonomicznych, czy praktyki głosowań członków tego organu (s. 246).

W świetle powyższego powstaje pytanie, czy zachodzi – zdaniem Doktoranta – potrzeba zmian na poziomie konstytucyjnym lub ustawowym w zakresie organizacji i funkcjonowania Rady Polityki Pieniężnej? Jeśli tak to w jakich kierunkach?

IV. Analiza rozprawy doktorskiej od strony formalnej

1. Od strony formalnej pracę doktorską oceniam jako spełniającą wymogi stawiane rozprawom doktorskim. Każdą część pracy kończą podsumowania cząstkowe, co oceniam pozytywnie. Owszem, zdarzają się pewne niedociągnięcia językowe i techniczne, a także powtórzenia. Przykładowo zdanie:

- 1) Choć terminy "waluta" i "dewiza" są czasem używane zamiennie, mają one różne znaczenia (s. 39). Poprawnie należy wstawić cudzysłów.
- 2) „W latach 2011–2016 Rada Polityki Pieniężnej (RPP) Polski podejmowała decyzje dotyczące regulacji polityki monetarnej, reagując na zmieniającą się sytuację gospodarczą i inflacyjną. W tym okresie kluczowe decyzje RPP obejmowały obniżki i podwyżki stóp procentowych, które miały na celu zarządzanie inflacją oraz wspieranie wzrostu gospodarczego” (s. 238). Zbędne w zdaniu słowo Polski i skrót RPP.
- 3) „Rozprawa pokazuje zatem, że analiza decyzji Rady Polityki Pieniężnej wymaga łączenia materii ekonomicznej z badaniem polityki państwa, a ocena możliwego upolitycznienia nie może opierać się na publicystycznych uproszczeniach, lecz musi wynikać z badania relacji między danymi makroekonomicznymi, konstrukcją instytucjonalną, praktyką głosowań i szerszym otoczeniem politycznym” (s. 246).

Zalecam dokonanie skrupulatnej weryfikacji tekstu oraz przypisów. Zasadne byłoby sporządzenie wykazu skrótów.

2. Doktorant wykorzystał dość bogate piśmiennictwo w postaci pozycji zwartych artykułów oraz uwzględnił akty normatywne i dokumenty Narodowego Banku Polskiego (zwłaszcza sprawozdania z wykonania założeń polityki pieniężnej) oraz orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego. Jako wartościowe do wykorzystania w dalszym badaniach uznaje w szczególności:

- 1) M. Zubik, *Powoływanie członków Rady Polityki Pieniężnej w świetle zasady kadencyjności oraz działalności organów państwa*, Przegląd Sejmowy 2005, nr 4.
- 2) H. Zięba-Załucka, *Rada Polityki Pieniężnej w systemie konstytucyjnym - trzy kadencje*, PPP 2014, nr 10.
- 3) W. Brzozowski, *Niezależność konstytucyjnego organu państwa i jej ochrona*, Warszawa 2016.
- 4) D. Wajda, [w:] *Komentarz do ustawy o Narodowym Banku Polskim*, [w:] *Prawo obrotu pieniężnego. Komentarz*, red. A. Mikos-Sitek, A. Nowak-Far, Warszawa 2023, art. 15.
- 5) M. Sudoł, H. Gronkiewicz-Waltz, 2. *Autonomia banku centralnego*, [w:] *Prawo gospodarcze. Aspekty publicznoprawne*, red. H. Gronkiewicz-Waltz, D. Szafranski, M. Wierzbowski, Warszawa 2025.
- 6) M. Porzycki, K. Oplustil, 4. *Funkcje banku centralnego. Narodowy Bank Polski jako kreator polityki pieniężnej w Polsce*, [w:] *Instytucje gospodarki rynkowej*, red. M. Porzycki, M. Smaga, T. Włudyka, Warszawa 2024.
- 7) E. Chojna-Duch, [w:] *Prawo bankowe. Komentarz*, red. A. Mikos-Sitek, P. Zapadka, Gdańsk 2025, art. 112.
- 8) P. Litwiniuk, *Z problematyki konstytucyjnej zasady niezależności Narodowego Banku Polskiego w kontekście statusu prawnego członków jego organów*, [w:] *Konstytucyjne determinanty finansów publicznych – perspektywa polska i porównawcza: 66 Zjazd Katedr i Zakładów Prawa Konstytucyjnego*, red. M. Grzybowski, B. Przywora, Częstochowa 2025.

Jako zaletę i przejaw umiejętności analizy oceniam sporządzenie elementów granicznych: wykresów i tabel (rozdział IV), które pozwalają porównać kolejne kadencje RPP pod względem przebiegu inflacji, realizacji celu inflacyjnego, zmian stóp procentowych oraz układu głosowań wewnątrz Rady. Umożliwiło to ocenę skutków ekonomicznych decyzji RPP oraz instytucjonalno-politycznych uwarunkowań procesu decyzyjnego (s. 233-236).

3. Sposób wykorzystania źródeł generalnie poprawny. Ujednolicenia wymagają przypisy z uwzględnieniem dostępu elektronicznego. Przykładowo: przypis 96: J. Skulicz, M. Wiernusz, *Dewiza*, hasło w: *Encyklopedia zarządzania*,

<https://mfiles.pl/pl/index.php/Dewiza> (Data dostępu 25.01.2026 r.) oraz przypis 98: P. Kowalewski, *Nowa odsłona interwencjonizmu walutowego*, Obserwator Finansowy, 23 września 2011, <https://www.obserwatorfinansowy.pl/bez-kategorii/rotator/interwencje-walutowe-szwajcaria-aprecjacja-pieniadza-kursy-walut/> (Data dostępu 25.01.2026 r.).

V. Ocena końcowa rozprawy doktorskiej

Całościowa analiza rozprawy doktorskiej mgra Marka Goli potwierdza jej wysokie walory merytoryczne oraz skłania do sformułowania pozytywnej recenzji. Przemawia za tym oryginalne zestawienie przez Doktoranta istotnych aspektów organizacji oraz funkcjonowania organu konstytucyjnego Rady Polityki Pieniężnej w perspektywie jego działalności w latach 1998-2022. Doktorant w szczególności poddał ocenie decyzje RPP według kryteriów: 1) zgodności z deklarowaną strategią polityki pieniężnej oraz celem inflacyjnym, 2) terminowości reakcji na zmiany warunków makroekonomicznych, 3) adekwatności doboru instrumentów oraz 4) relacji między układem głosowań w Radzie a otoczeniem politycznym. Doktorant podjął próbę wykazania wpływu oraz możliwego upolitycznienia procesu decyzyjnego RPP. W tym kontekście szczególnie ostatni rozdział rozprawy doktorskiej oceniam jako interesujący i dostarczający wielu refleksji naukowych. Jako wartość dodaną uznaję szeroką wiedzę Doktoranta o mechanizmach ustrojowoprawnych (w odniesieniu do banku centralnego) oraz umiejętność formułowania wniosków (w tym uwzględniając dane z Narodowego Banku Polskiego oraz Głównego Urzędu Statystycznego).

Rozprawa doktorska ma charakter niejednorodny i złożony. Dlatego uwagi wskazane traktować należy jako wyraz polemiki naukowej. Pracę oceniam jako spełniającą kryteria ustawowe stawiane rozprawom doktorskim, a jednocześnie stwierdzam, że Doktorant wykazał się ogólną wiedzą w dyscyplinie nauki o polityce i administracji oraz umiejętnością prowadzenia badań naukowych ze szczególnym uwzględnieniem analizy unormowań dotyczących Narodowego Banku Polskiego i Rady Polityki Pieniężnej.

Mając na względzie powyższe, wnioskuję o przyjęcie tej rozprawy i o dopuszczenie mgra Marka Goli do dalszych etapów w postępowaniu doktorskim.